

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2004-2005

15 juni 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

SUBCOMMISSIE VOOR LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de uitvoering van het landbouwluk in de ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium

Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds

Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

Woensdag 15 juni 2005

Waarnemend voorzitter: de heer Erik Matthijs

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 9 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de uitvoering van het landbouwluik in de ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot de heer Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de uitvoering van het landbouwluik in de ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, deze vraag om uitleg behandelt een belangrijk punt, zeker voor de regio die met het dossier wordt geconfronteerd. De Vlaamse Regering wil vóór 1 juli een aantal belangrijke beslissingen nemen in verband met de aanduiding van gebieden voor veiligheid en natuurlijkheid in het Schelde-estuarium. Deze vraag gaat over de opvolging van de resolutie die in het Vlaams Parlement werd goedgekeurd.

De regeringen van Vlaanderen en Nederland hebben ingestemd met de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium. Daarin staan verschillende besluiten over de manier waarop de landen het estuarium toegankelijker, veiliger en natuurlijker willen maken. Op 26 januari 2005 keurde het Vlaams Parlement een resolutie goed betreffende

de besluitvorming rond en uitvoering van het project Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium. Hierin worden een reeks voorwaarden en aanbevelingen geformuleerd inzake toegankelijkheid, veiligheid en natuurlijkheid. Landbouw komt uitdrukkelijk als vierde pijler aan bod.

Bij de selectie van projecten voor veiligheid vraagt de resolutie, rekening houdend met de landbouweffectenstudie, win-winsituaties op het vlak van veiligheid en natuurlijkheid na te streven. Tevens wordt gevraagd de nadere precieze aanduiding van bijkomende natuurprojecten te doen in samenspraak met de landbouw- en natuursector op basis van instandhoudingsdoelstellingen.

Er is een aparte titel aan landbouw gewijd. Hierin wordt naar duidelijkheid gevraagd inzake de instandhoudingsdoelstellingen, de verwachte landbouweffecten, de uitwerking van een flankerend beleid en een actievere betrokkenheid van de landbouw bij de verdere planvorming en uitvoeringsfase. De resolutie vraagt om in de strategische besluiten van de Ontwikkelingsschets 2010 een besluit op te nemen voor het flankerend beleid voor de landbouw in het betrokken gebied. Er wordt verder aan de Vlaamse Regering gevraagd om de onzekerheid voor de landbouwers en andere gebruikers weg te nemen, door in de eerste plaats duidelijkheid te scheppen over de benodigde oppervlakte en gebieden voor de instandhoudings- en veiligheidsdoelstellingen, en door eveneens een flankerend beleid voor de betrokken gebieden vast te stellen.

Mijnheer de minister-president, welke landbouweffectenstudies werden in opdracht van deze regering uitgevoerd en door welke instanties? Welke criteria werden hierbij gehanteerd? Wat zijn de conclusies en hoe worden deze concreet ingevuld?

De Meyer

Welke gebieden worden door de regering afgebakend voor het luik natuurlijkheid en veiligheid? Wat betekent dit in vergelijking met de eerste plannen van de vorige Vlaamse Regering? Wanneer worden deze gebieden vastgelegd en welke procedure wordt er gevolgd? In welke gemeenten en met welke oppervlakte per gemeente zijn deze gebieden gelegen? Wat zijn de doelstellingen voor de afgebakende gebieden? Op welke wijze wordt de landbouw betrokken bij de planvorming en uitvoeringsfase? Welke flankerende maatregelen neemt u voor landbouw en hoeveel middelen stelt u hiervoor ter beschikking?

De voorzitter: Minister-president Letermé heeft het woord.

Minister-president Yves Letermé: Mijnheer de voorzitter, mijnheer De Meyer, ik dank u voor deze vraag om uitleg. U volgt dit dossier met bijzonder veel belangstelling, inzet en gedrevenheid. Dit dossier gaat verder dan de streek waar u actief bent, maar de gevolgen zijn er wel bijzonder merkbaar.

We zitten momenteel in de fase van de inzameling van rapporten. Mijn kabinetschef heeft een proefdruk bij van een rapport dat we eerstdaags officieel zullen ontvangen. Het draagt de titel 'Inzameling van gegevens en voorbereiding van beslissingen en besluiten'. We ijveren ervoor om die voor het reces te kunnen nemen. Mijnheer De Meyer, ik zal u in mijn antwoord op bepaalde punten op uw honger laten zitten, maar ik geef u de huidige stand van de procedure. De Vlaamse Regering wacht momenteel op rapporten, zoals ook het landbouweffectenrapport.

Op 17 december 2004 heeft de Vlaamse Regering goedkeuring gegeven aan de Ontwikkelingschets 2010 en aan de verdere uitwerking van het Sigmoplan. Dit is gebeurd op de laatste minister-raad voor het kerstreces. Op 26 januari 2005 is in het Vlaams Parlement een resolutie goedgekeurd en op 11 maart werd het derde memorandum van overeenstemming met Nederland gesloten, met inbegrip van een kostenverdeling. Op 25 maart werd de Vlaamse onderhandelingsdelegatie samengesteld. Een aantal besluiten vereist nog verdere invulling, we zijn daar nu mee bezig.

Er zijn verschillende studies uitgevoerd, waaronder ook een landbouwstudie, als ondersteuning van de beslissing van de Vlaamse Regering. We bouwen verder op het materiaal dat voorradig was eind vorig jaar in de aanloop van de besluitvorming rond de langetermijnvisie Schelde-estuarium en het Sigmoplan. De landbouwstudies die momenteel worden opgesteld, zijn landbouwgevoeligheidsanalyses inzake de inname van gronden en een budgettaire landbouwprojectevaluatie. Deze werkwijze is door de administratie Land- en Tuinbouw voorgesteld en is door de VLM verder uitgewerkt.

Een landbouwgevoeligheidsanalyse gaat op basis van de registratiegegevens van de landbouwers met betrekking tot hun teelten na wat de impact van een projectinvulling op de getroffen landbouwers is. Aan de hand van een aantal typische perceels- en bedrijfsparameters kunnen het projectgebied en de gevolgen van een gewijzigd gebruik, het onttrekken van percelen of het opleggen van beperkingen van het landbouwgebruik voor de land- en tuinbouw worden geanalyseerd. Deze werkwijze maakt het bovendien mogelijk om meerdere gebieden te vergelijken. Dit is uiteraard een belangrijk instrument voor de uiteindelijke besluitvorming. De gehanteerde methodiek is eveneens geschikt om de impact van grenscorrecties op de getroffen landbouwers te evalueren.

De perceelsgebonden parameters worden in het ruimtelijk-juridisch kader, het fysisch kader en de bedrijfsgebonden perceelskenmerken onderverdeeld. Het ruimtelijk-juridisch kader omvat onder meer de bemestingsnormen, de habitat- en vogelrichtlijngebieden, het VEN-gebied, de beschermde landschappen en de ankerplaatsen. Het fysisch kader omvat onder meer de bodemgeschiktheid, de perceelsgrootte en de bestaande overstromingsgebieden. De bedrijfsgebonden perceelskenmerken omvatten onder meer de huiskavel, de afstand tot de bedrijfszetel en de bruto standaard saldi van de teelt. De bedrijfsgebonden parameters worden in het bedrijfstype en de afhankelijkheid van het gebied onderverdeeld. Het bedrijfstype omvat onder meer de intensiteit van de landbouw door de bruto standaard saldi, de economische bedrijfsomvang, de leeftijd van de bedrijfsleider, de opvolgingssituatie, de ruwvoederbalans en de mestbalans. De afhankelijkheid van het gebied omvat onder meer de locatie van de bedrijfszetel en de absolute en relatieve oppervlakte van het

Leterme

project. Dit ingewikkelde geheel van parameters wordt op het project afgestemd. De landbouworganisaties hebben hierin een inbreng gehad en zijn van oordeel dat de parameters momenteel voldoende onderscheidend werken. De methodiek biedt ons de gelegenheid bij de besluitvorming de juiste keuzes te maken.

In de project-LER's is de voorgestelde inrichtingsvorm van een gebied aan het type van de flankerende maatregelen verbonden en wordt de budgettaire impact van de financiering van een flankerend beleid nagegaan.

Volledigheidshalve moet ik tevens vermelden dat de gedetailleerde uitwerking van een LER, met inbegrip van een enquêtering, nog steeds moet gebeuren. Hiervoor moet eerst een beslissing over de gebieden, de invulling en de fasering worden genomen. Momenteel wordt het project-LER opgesteld. Eenmaal de eerste oriëntaties tot stand zijn gekomen, kan een LER worden opgesteld.

De conclusies van de landbouwgevoeligheidsanalyses bestaan uit gevoeligheidsscores per gebied. De landbouworganisaties gebruiken die scores en de knelpuntenanalyse als input voor een landbouwtoets. Samen met de veiligheids- en de natuurtoets brengt deze landbouwtoets alle elementen van de langetermijnvisie naar voren. Op basis van de resultaten van de drie toetsen zal het meest wenselijke alternatief worden opgesteld. Dit alternatief zal het best aan de verschillende eisen en wensen inzake natuurlijkheid en veiligheid moeten voldoen. Het zal tevens zo veel mogelijk aan de wensen van de andere betrokken belangengroepen moeten beantwoorden. Op basis van al deze gegevens zal de Vlaamse Regering uiteindelijk een beslissing nemen.

Ik kan nog medelen welke gebieden de Vlaamse Regering met betrekking tot de natuurlijkheid en de veiligheid zal afbakenen. Ik wil immers niet op de besluitvorming van de Vlaamse Regering vooruitlopen. In de loop van de eerste helft van juli 2005 zal de Vlaamse Regering hierover een beslissing nemen. De in de Ontwikkelingsschets 2010 opgenomen gebieden worden alvast niet in vraag gesteld. Het is de bedoeling hiernaast een reeks andere gebieden aan te duiden.

Het door de vorige Vlaamse Regering ingezette planningsproces wordt voortgezet. Het proces wordt gecorrigeerd en aangevuld met onderzoeken naar de impact van het geheel van de plannen op de landbouw. Er is tevens principieel beslist voor minimale grondinnames te opteren. De overstromingsveiligheid geldt als de eerste prioriteit.

Op basis van de beslissing van de Vlaamse Regering van 17 december 2004 worden een aantal voorstellen uitgewerkt. Die voorstellen moeten leiden tot de afbakening door de Vlaamse Regering van de gebieden die voor de eerstvolgende stappen in de uitvoering van de Ontwikkelingsschets 2010 van belang zijn. De uitgevoerde studies en de gevolgde procedure maken het mogelijk deze gebieden zo te kiezen en in te vullen dat de nadelige impact op de samenleving, inclusief de landbouw, wordt geminimaliseerd. Hierbij wordt de hoofddoelstelling, met name het verhogen van de veiligheid en van de robuuste natuurlijkheid, uiteraard niet uit het oog verloren.

Zoals ik daarnet al heb aangehaald, zullen de gebieden op korte termijn worden vastgelegd. De Vlaamse Regering zal een besluit nemen en het Vlaams Parlement zal de kans krijgen zijn controlerende taak ten volle uit te oefenen. Daarna zullen de formele procedures, zoals de RUP's, de project-MER's en ondersteunende studies als de project-LER's, kunnen aanvangen. Hierbij zal vooral aandacht worden geschonken aan de gebieden waarvoor de timing van de aanleg in de Ontwikkelingsschets 2010 aan de Scheldeverdieping is gekoppeld.

Zoals ik daarnet al heb vermeld, is het nog te vroeg om te kunnen medelen over welke gemeenten en over welke oppervlakten het gaat. Er wordt geprobeerd om, op locaties waar nieuwe natuur noodzakelijk is, de gebieden die worden aangesproken voor veiligheid ook aan te spreken voor natuurlijkheid, zodat er een overlapping is van beide doelstellingen in hetzelfde gebied. Daardoor kunnen meer andere gebieden worden gevrijwaard.

Onder andere met de hulp van de uitgevoerde landbouwstudies wordt getracht gebieden te selecteren, aan te snijden of in te vullen die de minst negatieve maatschappelijke impact hebben. Het is de bedoeling dat we informeel met een aantal lokale bestuurders contact hebben.

Leterme

Alle organisaties worden op regelmatige basis actief betrokken. Dat moet ook bijdragen tot het creëren van een draagvlak voor het flankerend beleid. Landbouworganisaties hebben, in de vorm van een knelpuntenanalyse, een positieve bijdrage geleverd aan de uitgevoerde landbouwtoets. Het is de bedoeling dat, ook na de beslissingen van de Vlaamse Regering, de landbouworganisaties op projectniveau verder worden betrokken.

Het is duidelijk dat er een flankerend beleid moet komen. Een van de ondersteunende documenten die de Vlaamse Regering zal gebruiken om in de eerste helft van juli een beslissing te nemen, is een document dat handelt over het flankerend beleid voor de landbouw, inclusief een kostenberekening. De tekst behandelt een matrix van maatregelen, zodat voor alle voorgestelde inrichtingsvormen een flankerend beleid kan worden gevoerd dat uitvoering geeft aan een sociaal begeleidingsplan voor de landbouwsector.

We zitten momenteel in de fase van de inzameling van gegevens, onder meer op basis van het gevoerde landbouwonderzoek. Pas in de eerste helft van juli zullen we de beslissingen voorleggen aan de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de minister-president, u mag het me niet kwalijk nemen dat ik voor een deel op mijn honger blijf zitten.

Ik heb op 19 april minister Peeters ondervraagd over dit dossier. Ik had toen een interpellatieverzoek ingediend, maar dat werd afgewezen en moest worden omgezet in een vraag om uitleg, omdat het te snel na de goedkeuring van de resolutie op 26 januari werd ingediend.

Minister Peeters zei bovendien: 'Mijnheer De Meyer, u stelt de vraag over het flankerend beleid aan mij. Er is natuurlijk ook nog de minister van Landbouw. Ik ga ervan uit dat er een flankerend beleid komt, maar dat kost geld. We moeten bekijken op welk budget dit zal worden ingeschreven. Ik vermoed dat dat niet de eerste zorg is van u of de landbouwsector.'

Mijnheer de minister-president, minister Peeters verwees dus naar u. Vandaar dat ik me ook tot u

richt, want ik wil een antwoord op een aantal vragen die in de regio leven.

Ik begrijp dat de Vlaamse Regering half juli zal beslissen, maar het gesprek verder voeren na het zomerreces is een beetje laat om het controlerecht van het parlement voluit te kunnen uitoefenen. Ik hoop dat we kort na de beslissing hierover nog van gedachten kunnen wisselen en dat dit niet twee of drie maanden later zal gebeuren.

Ik wil even stilstaan bij de resolutie. De oorspronkelijke resolutie over het Schelde-estuarium van enkele jaren geleden omvatte drie elementen: toegankelijkheid, veiligheid en natuurlijkheid. Het is de verdienste van de resolutie van begin dit jaar dat er een vierde onderdeel werd toegevoegd, namelijk landbouw.

Bij het onderdeel landbouw werden zes punten vermeld. Het eerste gaat over de landbouweffectenstudie. Ik heb begrepen dat hiervoor op een heel deskundige manier werd gewerkt, in overleg met de administratie Land- en Tuinbouw en de Vlaamse Landmaatschappij. Het is mijn plicht me hierover voldoende te informeren en het dossier van nabij te volgen. In de conclusies van de ontwerpen lees ik dat wordt gesproken over zeer grote invloed op de landbouw, uiterst grote invloed, grote invloed, matige invloed, kleine invloed en zeer kleine invloed. Men komt tot de conclusie dat het gaat om een grote impact, gemiddelde impact of lage impact.

Ik hoop dat de conclusies van de studie zullen doorwegen bij de besluitvorming van de regering, want anders had de studie niet veel zin. Ik vertrouw dat de regering er ernstig rekening mee zal houden.

Mijnheer de minister, ik heb begrepen dat het flankerend beleid in volle voorbereiding is, in overleg met de administratie. Kunt u al iets zeggen over de geplande middelen? Uw mogelijkheden voor het flankerend beleid worden niet alleen bepaald door de studie, maar ook door de middelen die ter beschikking worden gesteld.

Over een ander element van de resolutie, waardoor de grote onzekerheden en onduidelijkheden voor de actieve landbouw in het gebied en de omliggende gebieden worden weggenomen, zal volgende maand misschien een beslissing worden genomen.

De Meyer

De resolutie stelt ook 'bij grondverwerving een compensatie toe te kennen, die de gebruiker of pachter in staat stelt de bedrijfsvoering op dezelfde schaal elders voort te zetten, en op die manier grondverwerving op basis van vrijwilligheid te stimuleren'. Mijnheer de minister, we hebben in onze regio ervaringen met de grondenbank voor het dossier Deurganckdok, maar dat zijn niet de allerbeste ervaringen. De vraag is veel groter dan de hoeveelheid beschikbare landbouwgrond. Ik wil hiervoor waarschuwen, zodat hier de volgende weken bijzondere zorg aan besteed kan worden.

In de resolutie staat ook nog dat in de gecontroleerde overstromingsgebieden een systeem van vergoedingen moet worden uitgewerkt, dat de gebruikers compenseert voor gronden die ze voor overstroming ter beschikking stellen. Ik hoop dat ook voldoende aandacht wordt besteed aan dat laatste element, dat tot nu toe door uw voorgangers steeds vergeten werd in soortgelijke dossiers.

Deze zorgen zijn zeer sterk in de regio aanwezig. Dit dossier heeft niet alleen impact op het Waasland en de streek van Dendermonde, maar ook in de hele provincie Oost-Vlaanderen, in een deel van West-Vlaanderen en in een deel van Antwerpen. Ik dacht dat het mijn plicht was hier bijzondere aandacht voor te vragen.

De voorzitter: Minister-president Leterme heeft het woord.

Minister-president Yves Leterme: In de laatste versie van de ambtelijke voorbereiding op grond waarvan we onze beslissingen moeten nemen, is er voor het onderdeel landbouw wat het flankerend beleid betreft, nog geen exacte raming. Er zijn wat indicatieve ramingen per hectare en per voorstel van maatregel, maar die zijn nog niet nagetrokken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *De heer Jos De Meyer treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Rombouts tot de heer Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds.

Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds voorziet in twee vormen van financiële steun voor landbouwers, met name de investeringssteun en de vestigingssteun. Investeringssteun wordt toegekend onder de vorm van rentesubsidie bij kredieten voor investeringen, aangevuld met een kapitaalpremie. Bij financiering met eigen middelen wordt er uitsluitend een kapitaalpremie gegeven. Bij vestigingssteun wordt er een vestigingspremie toegekend, eventueel aangevuld met rentesubsidie indien er ook een lening wordt afgesloten. Daarnaast wordt er ook nog een waarborgsteun verleend voor de kredieten die een rentesubsidie genieten.

Globaal gezien is de landbouwsector erg tevreden over de huidige reglementering en de huidige mogelijkheden van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds. Mijn vraag aan u, mijnheer de minister-president, is er dan ook voornamelijk op gericht om met u van gedachten te wisselen over mogelijke andere vormen van steun, zonder afbreuk te willen doen aan de bestaande systemen.

Nederland heeft recent werk gemaakt van een investeringssteun voor jonge boeren die net een bedrijf hebben overgenomen. Men gaat ervan uit dat startende boeren bij de overname vaak tot het uiterste gaan en er hierdoor nog weinig geld over is om het bedrijf verder te ontwikkelen. Door na de overname in investeringssteun te voorzien, kunnen overgenomen bedrijven verder gemoderniseerd worden. In Vlaanderen bestaat er van-

Rombouts

zelfsprekend een gelijkaardig systeem, maar de bijzondere aandacht voor jonge overnemers is terecht.

De vraag kan gesteld worden of bijvoorbeeld de vestigingssteun niet bij de verkeerde persoon terecht komt. Zou het niet kunnen dat de vestigingssteun een prijsopdrijvend effect heeft, waardoor de vestigingssteun bij de overlater terecht komt en niet bij de overnemer? Indien jonge landbouwers een bedrijf kunnen overnemen dat minder duur is, kunnen ze meer geld investeren in of meer steun krijgen voor het moderniseren van het bedrijf of om het bedrijf meer in te richten volgens de specifieke bedrijfsvoering die zij voor ogen hebben.

Hoe beoordeelt u de voorgestelde alternatieve steunmaatregel voor het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds? Wordt er over de toekomst van het VLIF nagedacht en overlegd met de landbouwsector in het algemeen en met de jonge landbouwers in het bijzonder? Zou er een draagvlak zijn om het VLIF meer te richten op jonge of startende landbouwers? Kan dit geen bijdrage leveren aan de pijler 'verjonging' van de beleidsnota Landbouw?

Tot slot heb ik nog enkele punctuele vragen. Zijn er indicaties dat de vestigingssteun en/of de investeringssteun hebben geleid tot een prijsopdrijvend effect bij overnames? De sector is een beetje ongerust over de toekomst van de rentesubsidie in het kader van Europese discussies. We hebben dit ook gehoord bij de toelichting bij de Europese agenda. Zijn hierover verdere gegevens bekend en/of wordt er al aan alternatieven gedacht?

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, de Vlaamse Regering heeft vorige week de meerjarenbegroting goedgekeurd die we hebben kunnen inkijken. Het is een pak cijfers met hier en daar een toelichting. Ik lees dat in het beleidsdomein Land- en Tuinbouw een belangrijke inspanning wordt geleverd om de impliciete schuld verder af te bouwen. Deze inspanning wordt over de vier komende jaren aangehouden. Hebt u enig idee wat die inspanning zal zijn en hoe groot de impliciete schuld van het

VLIF is? Is dit becijferd en zal dit invloed hebben op de toekomstige beslissingen? Ik ben van die zin enigszins geschrokken.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de minister-president, ik heb een aanvullende vraag die ik u reeds heb gemaaild om u in de gelegenheid te stellen er een correct antwoord op te geven. De wijze waarop jongeren starten als landbouwer is zeer gevarieerd en in de loop der jaren geëvolueerd. Het kan goed zijn dat jongeren reeds enkele jaren boeren op een bedrijf of bedrijfje dat ze huren. Ze halen op dat moment reeds hun inkomen uit de landbouw. Pas na enkele jaren zetten ze de definitieve stap om een bedrijf over te nemen en moeten ze hiervoor zware investeringen doen. Op dat moment willen ze uiteraard een beroep doen op de investeringssteun. Het feit dat men reeds enkele jaren een inkomen haalde uit landbouw, mag mijns inziens niet onmiddellijk een belemmering zijn. Integendeel, het maakt dat de jonge landbouwers met meer ervaring de stap zetten om zware investeringen te doen en ondertussen ook een deel eigen middelen hebben verworven.

Kunt u deze redenering volgen? Is het mogelijk in die situatie een beroep te doen op investeringssteun?

De voorzitter: Minister-president Leterme heeft het woord.

Minister-president Yves Leterme: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik dank iedereen voor de vragen, die op de juiste tijd komen. Het VLIF is misschien wel het belangrijkste middel dat we hebben om de landbouwstructuren te verbeteren. We moeten dat optimaal inzetten, zowel voor het ondersteunen van investeringen als inzake tegemoetkomingen bij bedrijfsovernames. Mevrouw Rombouts, u stelde terecht dat het VLIF een belangrijk instrument is voor het verwezenlijken van één van de vier krachtlijnen van het beleid, namelijk de verjonging. Het is uiteraard niet het enige instrument. We moeten ervoor zorgen dat de werking van het VLIF vlot verloopt, dus onder meer dat de boeren die recht hebben op bepaalde betalingen die op tijd kunnen ontvangen.

Mijnheer Matthijs, ik wil meteen antwoorden op uw vraag. In 2004 hebben we bij de begrotingscontrole in 3 miljoen euro extra voorzien, en in 2005 in 5 miljoen euro extra. Als ik me niet vergis,

Leterme

gebeurde dat laatste ook bij de begrotingscontrole. We ramen dat daardoor het allergrootste deel van de uitstaande impliciete schuld, dus de verplichtingen die nog niet werden gehonoreerd, kan worden weggewerkt. Op een termijn van iets meer dan een jaar zullen we dus de volledige achterstand kunnen inhalen. Mochten er nog problemen rijzen, dan zullen we met net zo veel gedrevenheid voor bijkomende kredieten strijden als we dat hebben gedaan bij de vorige begrotingsoperaties.

Mevrouw Rombouts, misschien mogen we dat niet te luid zeggen in deze tijden, maar de VLIF-steun is vrij royaal in vergelijking met andere landen. De Vlaamse boeren zijn er wat dat betreft nog niet zo slecht aan toe. Laten we dus niet te hoog van de toren blazen terzake, gelet op het feit dat vele instanties, ook politieke, de landbouw wat belagen. Nederland levert nu wat inspanningen, maar heeft zich nooit sterk aangesproken gevoeld door de problematiek van het verlenen van vestigingssteun voor jonge boeren.

Ik ga nu concreet in op uw vragen. U vroeg naar mijn oordeel over de voorgestelde alternatieve steunmaatregel. Er kan echter moeilijk worden gesproken over een alternatieve steunmaatregel. Er is nu al investeringssteun voor bedrijfsovernames. De vestigingssteun wordt ook toegepast op de aankoop van vee en machines ter vervollediging van de bedrijfsbekleding bij een bedrijfsovername en -vestiging, weliswaar binnen de bovengrenzen vastgelegd met betrekking tot een eerste installatie. Verder geniet men bij een aansluitende investering tot modernisering van het bedrijf uiteraard van de gewone steunpercentages, gaande van 10 tot 40 percent.

U vroeg me of er over de toekomst van het VLIF wordt nagedacht en overlegd. We denken steeds na, ook over de toekomst van het VLIF. De jongste weken en maanden hebben we, in uitvoering van het regeerakkoord en de beleidsnota Landbouw, een aantal aanpassingen voorbereid aan het VLIF-reglement. Om 10 uur heb ik een afspraak met de landbouworganisaties om onder meer daarover met hen te praten, en te luisteren wat ze vinden van die voorgestelde aanpassingen en wat eventueel hun bijkomende wensen en verzuchtingen zijn. Het is de bedoeling dat na het zomerreces, in het najaar, al die wensen worden bijeen-

gebracht en op basis van die bundeling de nodige beslissingen worden voorbereid en genomen. Tot nu toe had ik enkel wat informele contacten met organisaties van jonge landbouwers. Naar aanleiding van uw vraag zal ik echter de opdracht geven om specifiek met die organisaties die ons bekend zijn een gesprek te voeren. Mocht u terzake suggesties hebben, dan zijn die welkom.

Ik kom tot uw derde vraag. Er is al een uitgesproken zorg voor jonge beginnende landbouwers. Indien er binnen de budgettaire ruimte en in overleg nog bijkomende inspanningen kunnen worden geleverd, dan zijn die bijstellingen altijd mogelijk. Bij de voorliggende informele voorstellen zijn er trouwens een paar dingen die specifiek aan jonge boeren of starters nog wat bijkomende impulsen kunnen geven. Verder moet voor jonge, beginnende boeren de andere beleidslijn van de samenwerking zeer veel kracht worden bijgezet. Gelet op de stijgende kapitaalsintensiteit van de landbouwactiviteiten is dat erg belangrijk. Dat kan gebeuren in horizontale of verticale zin. Dat kan sterk verankerd en gestructureerd zijn, maar het kan ook wat losser zijn. De bedoeling is dat er in de bijstellingen van het VLIF in wat stimulanzen terzake wordt voorzien. De ervaring leert dat vooral jongere boeren ontvankelijk zijn voor het opzetten van samenwerkingsverbanden.

U vroeg of er indicaties zijn dat de vestigings- en/of investeringssteun heeft geleid tot een prijsopdrijvend effect bij overnames. Dat is natuurlijk het probleem van elke tegemoetkoming vanwege de overheid, of het nu gaat over opleidingscheques, expansiesteun of investeringssteun. Telkens als de overheid, in een markt waar vraag en aanbod zich op elkaar afstemmen om tot prijsvorming te leiden, ofwel aan de vraagzijde ofwel aan de aanbodzijde optreedt, heeft dat een effect op de prijs, hoewel dit voor de tegemoetkomingen van het VLIF wellicht minder het geval is, omdat die gebonden zijn aan eigen reglementeringen en eigen criteria.

Vandaag zijn er dus geen formeel vastgestelde indicaties die wijzen op een trend van prijsopdrijving omwille van de steunverlening. Dit neemt niet weg dat het VLIF, zoals u wellicht weet, indicatief vastgestelde maxima hanteert bij de controle van de inventarissen van de overnames. De overnamedossiers zijn echter heel uiteenlopend, al naargelang van de aard van de overgenomen

Leterme

bedrijven. Bovendien komt het VLIF niet tegemoet in de overname van productierechten of goederen die onroerend zijn door bestemming.

Dat de sector ongerust is over de toekomst van de rentesubsidies in het kader van de Europese discussies, kan ik begrijpen. Voor volgende week is een discussie over dat vraagstuk gepland in de Europese Landbouwrapad. Ik wil me hier voorzichtig over uitlaten, maar het ziet er naar uit, althans op basis van de documenten waarover we nu beschikken, dat bij vestiging verder rentesubsidies zullen kunnen worden verstrekt. Het is echter nog te vroeg om uit te maken in welke verhouding die zullen staan tot mogelijke kapitaalpremies. We volgen dit dossier van nabij, en u bent hier terecht bezorgd om.

Mijnheer De Meyer, er valt iets te zeggen voor uw redenering, maar het is niet zo duidelijk of er nu op een andere manier aan eerste vestiging of overname wordt gedaan dan vroeger. Uit de cijfers van het VLIF blijkt dat nog steeds 90 tot 95 percent van de vestigingen van jonge landbouwers gebeurt door overnames van bedrijven. In de tuinbouwsector is er weliswaar een instroom en worden er nieuwe bedrijven opgericht. De vestigingssteun aan jonge landbouwers is beperkt tot wie zich voor het eerst vestigt. Dat staat ook in de Europese verordening, die rechtstreeks van toepassing is, en die we dus ook moeten naleven.

U vroeg ook naar de controle op de naleving van de bepalingen. De administratie werkt momenteel op basis van een interne richtlijn, uitgevaardigd door een van mijn voorgangers, die bepaalt dat vestigingssteun in sommige gevallen mogelijk is, ook wanneer de persoon in kwestie reeds een landbouwbedrijf exploiteert of exploiteerde, maar dan op twee voorwaarden. Hij of zij moet tegelijkertijd nog een andere voltijdse activiteit hebben, waardoor niet alle gevallen waarop u allusie maakt, gedekt zijn. Bovendien moet het netto resultaat in fiscale zin van de landbouwactiviteit kleiner zijn dan 2000 euro.

We kunnen uw redenering dus wel volgen, maar we denken niet dat er grote veranderingen zijn opgetreden in de wijze waarop bedrijven worden overgenomen. We moeten werken binnen de mar-

ges van de Europese regels. Ten slotte heb ik ook de criteria genoemd voor de controle.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mijnheer de minister-president, ik dank u voor uw duidelijke antwoord. Het stemt me tevreden dat u de jongeren wilt betrekken bij de gesprekken. Zij kunnen immers een belangrijke gesprekspartner zijn als het om dit onderwerp gaat. Ik ben ook blij met het feit dat het probleem van de rentesubsidie op Europees vlak zal worden aangekaart.

Over de alternatieve steunmaatregelen heb ik me misschien niet zo duidelijk uitgedrukt. Het gaat erom dat er net na een overname meer steun zou moeten zijn voor jongeren. Nu wordt de steun voornamelijk als investeringssteun gegeven, zodat hij doorstroomt naar de overlater. Het zou echter interessant zijn net de overnemer van meer middelen te voorzien, om na de overname te investeren in zijn bedrijf.

Minister-president Yves Leterme: Zoals gezegd, wordt er bij de beslissing over dossiers al rekening gehouden met een aantal andere investeringen dan de aankoop of overname van het bedrijf zelf. Voor de periode daarna is het niet evident leeftijdsriteria in te voeren. Ik onthoud echter uw suggestie, en we zullen ze ook overwegen bij de redactie van de voorstellen tot aanpassing van het VLIF. Uw vraag komt dus op het goede moment, en ik ben ook blij dat deze commissie hier aandacht aan besteedt. Het is een van onze instrumenten om verjonging en samenwerking, twee van onze vier beleidslijnen, uit te voeren.

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mijnheer de minister-president, het is uiteraard positief dat de impliciete schuld bijna afgebouwd is. Alle vastleggingen zullen dus gehonoreerd worden. Nu lees ik de zin: 'Deze inspanning wordt over de hele legislatuur aangehouden' enigszins anders. Ik interpreteer het nu zo dat het nu bereikte niveau van de inspanningen zal worden aangehouden.

Minister-president Yves Leterme: Ik moet hierover spreken met de voorzichtigheid van een Sioux, want dat vraag ik ook van mijn collega's in de

Leterme

Vlaamse Regering. Het mag echter duidelijk zijn dat ik hoge ambities koester met het VLIF. Daar zullen we middelen voor nodig hebben, naar ik vermoed iets meer dan wat er in de afgelopen 10 tot 15 jaar was. Concreet zeggen dat de extra middelen waarin bij de begrotingscontrole is voorzien, op hetzelfde niveau zullen blijven tussen 2006 en 2009, is nu echter niet mogelijk.

De inspanning om geen impliciete schuld op te bouwen, en de vastleggingen correct te honoreren, wordt voortgezet. Maar hoe dat in budgetten zal worden omgezet, valt nog af te wachten. Zoals bij alle andere maatschappelijk belangrijke dossiers zullen we rekening houden met de budgettaire constraints. Dat is een kwestie van het goede bestuur waar we naar streven met deze meerderheid.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 9.41 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP : Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN : Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

